T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/52
KARAR NO : 2022/94
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET: Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacının adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürerek uğradığı maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açtığı tazminat davasının ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : İ... O..
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma suçundan Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunda tutuklu ve sonrasında hükümlü olarak bulunan davacı, Kırklareli 2. Ağır Ceza Mahkemesince 11/05/2018 tarihinde savunmasını hazırlayabilmesi için haftada on dört saat olmak üzere savunma odasından yararlanmasına karar verildiği halde, ceza infaz kurumu idaresince ilgili karar uygulanmayarakönce haftada iki saat, sonra üç saat ve daha sonrasında altı saat olmak üzere savunma odasından kasıtlı ve karara aykırı şekildi yararlandırıldığını, bu şekilde adil yargılanma hakkının kısıtlandığını, hak arama özgürlüğüne ve yargı bağımsızlığına dair haklarının ihlal edildiğini ileri sürerek 500 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 4. İdare Mahkemesi 31/05/2021 tarihli ve E.2019/1196, K.2021/776 sayılı kararı**ile, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu ile, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere infaz hakimliği görevli kılınmış olup, dava konusu uyuşmazlığın da infaz hakimliğinin görevlerine giren uygulamalardan kaynaklandığı, bu hususta şikayete bakmakla görevli adli yargı yerinin, aynı şikayetlerden kaynaklanan manevi tazminat istemli uyuşmazlığın görüm ve çözümünde de görevli olduğunu belirterek, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

3. Davacı, bu kez, aynı istemleadli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Silivri 2. İnfaz Hakimliği 10/12/2021 tarihli ve E.2021/2669, K.2021/3302 sayılı kararı**ile, davanın hizmet kusuruna ve özellikle de hizmetin işleyişi noktasında cezaevindeki hatalı işlemlere dayandığını, cezaevinde infaz işlemi sırasında yapılan uygulamaların, yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğunu, bu nedenle infaz hakimliğinin talep konusunda herhangi bir görev ve yetkisinin bulunmadığını,bu nedenle ceza infaz kurumunun eylemi nedeniyletazminat istemine ilişkin olan davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğunu belirterek,talebin görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un,*"Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı"* başlıklı 67. maddesi şöyledir:

> *"(1) Hükümlü, ceza infaz kurumlarında merkezî yayın sistemi bulunduğu takdirde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.*
>
> *(2) Merkezî yayın sistemi bulunmayan kurumlarda, yararlı olmayan yayınların izlenmesini ve dinlenmesini engelleyecek önlemler alınmak suretiyle bağımsız anten kullanılarak televizyon ve radyo izlenmesine ve dinlenmesine izin verilir. Bu cihazlar, bedeli kendisi tarafından ödenmek koşuluyla hükümlü adına kurumca satın alınır. Her ne biçimde olursa olsun dışardan gelenler tarafından getirilen radyo, televizyon ve bilgisayarlar kuruma alınmaz.*
>
> *(3) Kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde ancak, eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak, Adalet*

Bakanlığının uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın ceza infaz kurumuna alınmasına izin verilebilir.

(4) Bu haklar, tehlikeli hâlde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir."

6. *"Kütüphane ve kurslardan yararlanma"* başlıklı 88. maddesi şöyledir:

" Hükümlü, çalışma saatleri dışında ve belirlenecek düzene göre idarece tertiplenen kurslara katılabilir ve kütüphaneden yararlanabilir. Bu konudaki programlar uzmanların önerileri ve hükümlünün istekleri dikkate alınarak kurum yönetimince belirlenir."

7. *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

.....

55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

....."

8. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar."

9. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

10. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fıkrasında *"İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece

Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu/hükümlü olarak bulunan davacının adil yargılanma hakkının kısıtlandığı, hak arama özgürlüğü ve yargı bağımsızlığına dair haklarının ihlal edildiği ileri sürülerek uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyleaçılmıştır.

14. Olayda, davacıiddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan *"...varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek...."* hususuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Silivri 2. İnfaz Hakimliğince verilen 10/12/2021 tarihli ve E.2021/2669, K.2021/3302 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Silivri 2. İnfaz Hakimliğince verilen 10/12/2021 tarihli ve E.2021/2669, K.2021/3302 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/02/2022 tarihinde, Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluğu sırasında ceza infaz kurumunda yararlanabileceği savunma odası saatlerinin düzenlenmesine ilişkin idari işlem olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. Maddesinde düzenlenen suçun soruşturulması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcısının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza infaz kurumunda yararlanabileceği savunma odası saatlerinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğunu düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum. 28/02/2022

Üye
Nilgün TAŞ